

Gullo Majt

Bonäs är den största byn i Mora socken, en af de största i Dalarna. Den är nära en halv mil lång, men som den är bebyggd endast om ömse sidor om vägen, som leder genom den samma, utgör invånarna 1000 personer, i alla fall en lika talrik befolkning som i en annan svensk småstad. Byn sträcker sig från norr till söder och genomskäres av en vacker fjällbäck. På vänstra sidan reser sig en sandås bevuxen med gamla präktiga tallar. Medan på den östra en liten slätt utbreder sig ända ner till Orsasjön, som i övrigt är omgiven av höga berg. I den del av byn som ligger norr om bäcken står på sandåsens sluttning en liten bondstuga, som företer i synnerhet ett ovanligt prydligt utseende. Den är om given av ett rödmålat staket och några syrener samt och med ett par fruktträd äro planterade utanför fönstret hvar jämte den vanprydande plantlaven ett slags drivbänk stundom på två alnars höga stolpar som vanligtvis har sin plats utanför kammarfönstret, här har fått giva rum för en liten ganska välvårdad blomrabatt med ackleja, ringblommor och salvia. För de små fönstren hänga snövita gardiner och det hela ser ovanligt inbjudande ut. En vacker sommarafon för några år sedan stod en ung kulla i hvita skjortärmar, rött liv till den svarta kjorteln och med den lilla koketta alabasterglänsande timpen (en liten trekantig halsduk) på huvudet, inne i trädgårdstjappan med armarna stödda mot staketet och blickade längtansfullt utåt vägen åt Våmhussidan till. Man påstår i allmänhet att Bonäsborna äro bland de minst vackra i hela Dalarna, men det finns dock glänsande undantag och till dem hörde Gullo Majt. Hennes ansikte var litet och rundlagt, och ögonen stora och blå, näsan kort men rak och den vackraste rodnad låg på hennes kinder under timpen skymtade fram det guldgula glänsande håret, som efter ortens sed i tjocka uppiga flätor till en del bindade med röda band låg håret till huvudet. Gestalten var liten och fin, bröstbilden hade den mjuka men blygsamma avrundningen som endast här finns hos svenskor, spaniorskor och hos kvinnor från Salsburg i Österrike. Majt var med ett ord en intagande uppenbarelse och så brunno alla gossar i Bonäs av större eller mindre kärleksglöd då hon visade sig. Och vad som underligt var de andra flickorna funno ej där något besynnerligt, ty genom sitt hjärtats godhet och sin blygsamhet hade hon intagit även dem till sin fördel. Gullo Mait blickade utåt landsvägen, äntligen syntes i en krökning av den samma en ung kulla komma gående. Mait uppgav vid hennes åsyn ett litet rop av glädje och skyndade sig som en hind ut genom grinden och den ankommande till mötes. Ack om du visste Elin ropade Mait hvarför har du ej kommit förr? Alldeles omöjligt svarade Elin en fetlagd skönhet med Kumbelnäs byns uppnäsa och muntra lifliga ögon och som jag inte har några glada nyheter, tycker jag att jag kommer alldeles för tidigt ändå. Hur så, är Anna sämre? Nej du Mait hon är bättre ty nu kan ingen sjukdom mer angripa henne hon har gått hem till vår Herre. Stackars, stackars Erik utropade Mait och tårarna föllo utför hennes kinder. Hur ensam han ska känna sig. Han som tyckte så mycket om sin hustru! Och barnet? Frågade Mait hastigt i det hon vände sig till Elin. Det är bra men för glada dagar lär det inte få ty inte kan Erik sköta det och Eriks mor har då aldrig varit sammansatt av annat än elakheter. Hon kunde aldrig förlåta Anna som kom i vägen för den rika Tysk Karin som hon ville ha till sonhustru.

Ja, ja utbrast Mait jag inser nog vad det stackars barnet skall få fara illa om ingen tar hand om det. Vet du Elin mor är beskedlig och om jag ber henne får jag nog taga hem den lilla till oss. Jag ska vårda henne i mors ställe tills hon blir stor.

Elin kastade en lång underlig blick på Mait och sade slutligen medan ett skålmakligt drag lyste i hennes ögon. Hör du Mait nog är vi så goda vänner att du kan ha fullt förtroende till mig. Jag vet i alla fall hur det är ställt säg mig du öppet att du är kär i Erik och har varit det ända sedan den gången du

och Erik och hans fästmö begav er ut på hårbete till Danmark, du må tro att jag har sett det och Anna såg det också medan hon levde. Och skall jag säga min mening rätt ut tror jag att Erik tyckte mer om dig än om Anna fast han icke ville bryta sitt löfte. Tyst, tyst Elin utbrast Mait lätt rodnande det är saker som du inte skall tala om Jag må väl tycka synd om mitt eget syskonbarn vet jag, men då han har mist sin hustru utan att därför vara kär i honom. Nåja vill du inte bekänna så inte ska jag tvinga dig men det kan jag säga, att Annas död kan bli din lycka och därför skall du ej sörja över dem utan trösta du Erik och bli hans nya hustru, tar du barnet till dig så går det så mycket fortare tillade Elin med en liten tillsats av elakhet. Hur kan du tro Elin att jag skulle vara så usel utropade Mait nu förstör du min glädje om du har den tanken att jag skulle vilja hjälpa Erik av sådana onda skäl. Se så svarade Elin tröstande du tål väl skämt vet jag, nog känner jag att du inte har något där under. Men det är kanske ej alla som tänker så. Men hör på följer du med till dansen söri byn? Jag går dit ifrån ett lik Elin, utropade Mait nej jag kan omöjligen gå dit jag har hjärtesorg nog. Hur kan du gå på nöjen nu när du nyss har sett döden i ansiktet? Åh lappri idag röd imorgon död svarade Elin och begav sig iväg från sin vän. Elin var visst icke hårdhärtad men hon hyllade den satsen att glädja sig medan hon var ung tids nog kommer sorgerna och åldern tänkte hon. Men Mait vände av ned mot ängarna och satte sig på en sten nära Orsasjöns strand. Elins ord och anspelningar hade upprört hennes inre och hon brast i gråt. Det var en sanning, att Mait länge älskat Erik, fast hon ej ens för sig själv velat tillstå denna känsla som hon fann brottslig och så hade hon lyckats dölja sitt hjärtats tillstånd för en hvar utom för Elin. Ehuru hon älskade hopplöst fick därför ej sorgen nedslå henne hon visade sig munter som alltid och fick varken tvinsot eller lungsot till följd av sin olyckliga böjelse. Ej kom det däraf att hennes känslor voro mindre fina eller starka en andras. Det kom däraf att hon mot sina val använda det bästa botemedlet för att själens anda komma redbarhet och arbete ett läkemedel som kan hela varje själens och samhällets sjukdom. Mait grät hon tänkte på vad verlden skulle säga om hon antog sig Eriks lilla barn. Säkert skulle den uttygde det till det onda men fick hon väl därför underlåta att göra det som rätt och gott var? Nej ingalunda och så kom hon till sist mot sin vilja tänka på Elins ord hur Anna nu ej mer står henne i vägen. Det var en orätt tanke det visste hon men hon kunde ej hjälpa att hon rodnade mitt under tårarna och hon blef så förvirrad att hon vände sig bort från vattnet för att ej se sin bild i dess spegelyta och solsken och tårar och leenden och rosor på kinden och haf kvävande suckar af hopp och smärta kommo allt blandade så brokigt om varandra att Mail ej alls visste var hon var hemma.

Och hej hopp tralalala och hej hopp tralalala sjöng kullorna och gossarna i korus där nere på en stor loge sör i byn spelmannen satt gränsle öfer en grov bjälke nära nog uppe i taket och var stundom så lifad att han i tomma luften stampade takten till de gnällande tonerna av sin hemgjorda fiol.

Dammet stod i högan sky och dansade lustigt i en bred solstråle som dröjde kring spelmannens huvud och gaf honom en viss likhet med Gudsmannen Moses när denne steg ned av Sinai berg. De var just ett litet uppehåll i dansen och gossarna torkade sig med skjortärmarna i pannan medan kullorna viskade skelmska förtroenden till varandra så Sparr Elin inträdde si främmande från Kumbelnäs ropade en lång rödhårig och fräknig räkel till pojk som stod bredvid ingången.

Om man har rätt att säga det någon människa har en stygg uppsyn vore det vist denne ty det enda ögat som han ägde i behåll skelade så falskt men tillika så underligt åt alla sidor att det var platt omöjligt att säga vilka han för tillfället hedrade med sina blickar eller hvilket sattyg som för ögonblicket sysselsatte honom.

Rot Ambros var emellertid en af de rikaste pojkarne i byn, hvadan han trots sin elaka uppsyn och sitt elaka sinnelag visst icke saknade den uppmärksamhet som rikedom skänker sina innehavare ehuru doch sanningen att säga ännu ingen kulla vågat med honom knyta hymens band hvadan han redan var på väg att bli en gambelgoss. Har ni så ont om gossar hemma i Kumbelnäs fortsatte Ambros att kullorna får gå till Bonäs för att få några? Inte har jag kommit hit för att få dig åtminstone svarade Elin och trängde sig förbi Ambros, men denna fattade henne vid armen och sade häftigt hör på nu Elin du har väl träffat Mait kan jag tro kommer hon hit idag? Nej det går inte Gull Anna har dött idag och inte kan hon gå ut när det är sorg i slakten. Hvad säger du ropade Ambros häftigt, är Gull Anna död då är Erik enkling. Ja om han inte har gift sig sedan klockan tolf i dag skämtade Elin och rök sig lös ifrån Ambros. Men denne hade ej hört skämtet han stirrade mulen framför sig han var så fördjupen i sina tankar över Eriks enklingsstånd att han ej märkte det en ny polska spelades upp förrän han kullknuffades av ett dansande par så att han svärjande och spottande fick tillfälle att mäta längden av sin kropp på det grofa loggolvet letar du efter en fästmö? gäckades Elin som i det samma svängde förbi vid sidan av en ung hurtig pojke. Vänta du jag skall nog hitta dig en gång mumlade Ambros i det han reste sig upp och med ilska blickar såg sig efter den bortilade Elin med vilka känslor av hämd som rörde sig i hans hjärta, måtte han ändå ha funnit sig för gott att tills vidare att kväva dem, ty efter en stund kom han och bad helt vänligt att få dansa med Elin hvartill hon genast fans villig hör du sade Ambros är Erik mycket ledsen över att Anna är död. Det kan du väl begripa skall han inte sörja sin hustru? Men han kan väl få en ann? Det tror jag nog Erik är en vacker karl och alla flickor tycker om honom men inte kan han väl tänka på att giftas medan Anna står på bår men tror du inte att Mait tycker om ---- nej att Erik tycker om Mait? Det har många gånger sett så besynnerligt ut. Det är en sak som jag inte vet och som du kan fråga Erik själv om. Men sak kan jag säga dig tillade Elin hviskande om du bara vill lova att tiga. Ja, vad är det? Jo att Mait tänker ta Eriks barn till sig och sköta det tills det får växa upp. Ljoten, dja-en heller ropade Ambros häftigt och stötte Elin ifrån sig. Du narras så dum kan Mait aldrig vara. Fråga henne själf får du höra svarade Elin och gick ifrån sin grova riddare. Får du något av Mait sade Elin till sig själf så vill jag vara skapt som en nors och därmed jämt. Jag skall fråga henne själf och det i denna dag väste Ambros mellan tänderna. Ger hon mig nej för Eriks skull då gör jag dem båda olyckliga. Och därmed rök han till sig sin tröja som hängde på en spik nära dörren och begav sig ut. Men dansen fortgick i glada ringar. Vi begovo oss till Mait's hem där inne i den fina prydliga stugan sitter Mait's mor en gammal trevlig gumma i den från fädern ärfda stufas-stolen och har en uppslagen psalmbok med grof stil i sitt knä. Aftonsolens strålar skåda in genom de små fönstren där de blommande balsaminerna stå och lysa upp hela rummet med ett Guds fred så att det känns varmt kring hjärtat. På golvet vid sin mors fötter sitter Mait med armarna stödda i moderns knä och blickar upp till henne med kärleksvarma och tacksamma ögon. Ja hur var det mor sade Mait läste du icke nyss i psalmen. Då med tacksam blick till skyn jag välsignar din försyn gif att hjärtats värme sprider hjälp och tröst till den som lider. Vi skola aldrig behöva ångra att vi nu hjälpa Erik den stackars barnungen. Jag får således hemta hem honom till oss redan i morgon. Tänk hur bekymmersamt för Erik nu under stöket till jordfästningen och så har han faster att dras med och hon är inte för god. Det vet jag nej nog hon Anna onda dagar och det skall hon nog göra en annan sonhustru äfen om Erik för andra gången gifter sig mot hennes vilja tillade den gamla med en prövande blick på sin dotter. Mor låt oss om inte tala därom undvikande gummans blickar. Framtiden är lång och mycket kan ske. Bäst är att lämna allt i Herrens händer. Ja och du har rätt och Gud välsigne dig. Mait jag förstår dig nog fast vi inte talar med varandra. Men kom ihåg att efter regn låter Gud solen skina. Mait svarade intet härpå men lät sitt huvud sjunka ned i moderns knä och gumman lade liksom välsignande sina händer på hennes huvud. Det var ett

ögonblick av frid och ljus därinne i den låga stugan, sådana som visst icke där voro ovanliga men som i dag hade något mera högtidligt än vanligt med sig.

Då hördes plötsligt hastiga steg utanför dörren som häftigt slogs upp och på tröskeln visade sig Rot Ambros, upphetsad både av den häftiga promenaden och av sinnesrörelse. God afton här inne sade han häftigt och gick förbi och ville titta in ett tag. Du är hemma Mait ser jag, ja vill du mig något svarade Mait i det hon hastigt reste sig hastigt upp och såg på Ambros med förvånade blickar. Tag en stol och sätt dig. Nej tack jag ska genast gå. Hvarför är du inte på dansen ikväll? Är det gamtytta som nekar eran dotter gå dit. Det vet du nog att jag inte nekar henne något nöje, men hon har fått sorg idag och trivs bäst hemma. Jag har hört att Gullo Anna är död. Men inte är det sagt att hon skall sörja för det. Hvad menar du Ambros? Frågade den gamla gumman med vänlighet. Mait rodnade kände då hela världen hennes svaghet, och hennes dolda outtalade förhoppningar. Åh ingenting svarade Ambros. Men hör på Mait vill du följa mig ut? Vädret är så vackert och jag hade något att säga till dig ensam. Vi skola inte gå till dansen bara gå en bit. Du kan inte ha något att säga mig som inte min mor få höra Ambros. Är du så säker på att det ej kan finnas någonting som kullorna tycker om att höra utan tredje persons närvaro. Ja Ambros jag är säker på det. Åtminstone kan du inte säga något åt mig, som inte hela världen kan få höra. Jaså inte jag. Jag är inte Erik jag kan tänka sade Ambros med ett hånfullt leende. Men det är det samma. Jag hade inte velat att en gammal käring skulle höra på det men efter du vill så. Hör på Mait, vill du bli min hustru? Du vet att jag har gods och gård och pengar ute på ränta, du ska inte behöva ångra dig om du blir min hustru svara nu beskedligt ja. Tack käre Ambros svarade Mait sakta, för ditt anbud men det kan inte bli annat än nej. Det har du nog sett förut om du velat. Om jag inte är så rik som du hjälper mig nog Gud ändå. Är det ditt sista ord Mait? Frågade Ambros och hans ord sprutade etter. Det är mitt sista ord Ambros. Än i då gamtytta, kan i inte befalla eran dotter att vara förståndig? Min dotter har sin fria vilja i den vägen Ambros. Och dessutom har hon nu beslutat att upptaga Gullo Eriks lilla moderslösa barnunge, och då kan hon inte börja tänka på giftas. Ja, tiggarpaket är alltid sturskt. Jag trodde annars, att det skulle duga för en kulla norr om bäcken att få en friare från söri byn, men i tror kanhända att ni är lika rika här ennu som förr i tiden. Dessutom vet jag att Mait fiskar efter Erik. Men det säger jag dig Mait akta dig ni ska få ångra det både han och du. Må fan ta er allesammans! Och med dessa ord kastade Ambros en vild blick på Mait hvar efter han skyndade ut. Men följande dag förde Mait hem till Bonäs kusin Eriks lilla barn.

Ett år hade lupit till ända sedan sist omtalade tilldragelsen. Då svängde en hel rad av slädar till det lilla huset, där vår berättelse börjat. Det var på aftonen en klar men bitande kall adventssöndag. Muntert klingade hästarnas pinglor och snön gnisslade under medarna. Fremst åkte tvenne spelmän som trots kölden oförtrutet hade gnidit sina fioler hela vägen från Mora kyrka till Bonäs. Efteråt kommo brudriddarne med stora röda band på hattarne så brudparet. Gullo Erik enklingen och Gullo Mait hans vackra kusin, som om möjligt såg ännu bättre ut än fordom. Och brudtärnorna och de övriga gästerna kommo sist. De hade snart alla samlat sig i Mait lilla hem, trångt nog för så mycket folk, det är sant, men rymligt nog ändå ty sämjan var god och glädjen skulle stått uppi taket äfen om det varit högre än det var. Under bröllopsmiddagen sutto brud och brudgum under en pell av brokiga sidenhalsdukar, och de förnämligare gästerna omkring dem. Seden tillät ej att brud och brudgummen språkade med varandra vid middagsbordet, men Gullo Erik en lång ståtlig karl med de härligaste och trofastaste ögon, kunde dock ej låta bli att stundom viska några förtroliga ord med sin Mait, om du visste så glad jag är Mait, nu får jag då äntligen ett glatt och trevligt hem. Du var allt bra snäll som ville ha mig. Tyst hviskade Mait rodnande, alla ser på oss, jag är också mycket lycklig men jag tänker

på Anna. Kanske vi ej gjorde rätt emot henne. Och jag fruktar att vår lycka ej blir långvarig. Tala ej om Anna nu hon var en bra och god hustru, men vi ska låta de döda vila i ro. Och hur bra hon var, inte var hon som du. Så säger du, när du tager din tredje hustru efter min död också, yttrade Mait i det hon med ett skämtsamt leende såg upp i Eriks klara ögon. Nej aldrig Mait, vi skiljas aldrig åt. I liv och död Mait. He, he kraxade en röst från nedre ändan av bordet, det var den rödhårige Ambros, man säger att det inte bådars något gott när nygifta pratar vid bordet. Akta er, döden har gästade en annan gång förut. Kan väl komma en gång till he he. Alla nedstämde af Ambros ord och Mait bleknade, för arr skingra molnen steg en gubbe upp och föreslog brudparets skål. Bruden skall efter gammal sed steken, då prästen ej var närvarande, och sände en utvald bit jämte en stor sup sirapsbrännvin ner till Ambros, som med ett brummande tog emot artigheten. Inte mutar du mig med det! Mumlade han. Sedan middagen var slutad begav ungdomen sig in i en angränsande stuga för att dansa. De äldre stannade dock kvar i middagsrummet, bland dem även Ambros, som eljest ej hade något emot att taga sig en sväng om med kullorna. Bland de äldre fruntimren befann äfen Eriks mor, en liten torr och mager gumma, med skrumpna fingrar och ett elakt utseende. Ambros fästade en stund sina ögon på henne, men flyttade sig sedan närmare till henne och räckte henne en bägare fylld med brännvin. Vi är inte riktigt glada gamtytta, på eran sons hedersdag tror jag, började han glad hväste kärningen. När jag har arbetat i så många år på det han skulle ta Sparr Karin som har en styfver, och han istället går och gifter sig med den ena fattiglappen efter den andra. Jag vånnar ljoten toge Mait med, så kunde jag få någon bukt med honom sedan. Vill i det gamtytta att Mait kommer ur vägen? Hvise Ambros sakta i gummans öra. Om jag vill svarade hon och såg forskande in i den frågande ögon. Om jag vill? Utropade hon. Ett gladeligt budskap skulle det vara, om jag finge höra att hon vore borta, hur många släddar äro vi från Våmhus? Frågade Ambros. Tre förutom brudfolket, men hvad har det med saken att göra? Kan ni få dem att fara hem ett par timmar före än brudfolket sjelfva far, så tör det allt ända att ni slipper se Mait som sondotter i ert hus, vad tänker du på? Du har väl aldrig något ont i sinnet mot Erik? Var lugn ni gamtytta jag vill bara hjälpa er, och nästa år så här dags ska ni se Sparr Karin som eran sonhustru. Ge er bara iväg i tid. Brudfolket far nog inte före kl 2 tänker jag. Och klockan 12 skall alla andra från Våmhus vara iväg det lofar jag, men kom ihåg intet ont åt Erik. Med henne får du göra hur du vill, bara jag slipper se henne. Topp gamtytta, nu tror jag vi tar oss en knapul (sup) till gamtytta. Men inne i andra stugan dansades stubbdansen och kringlutt ja till och med klubba gick af stapeln ehuru den dansen egentligen tillhör Elfdalens innvånare, men Bonäs ligger ju i dess grannskap bara 4 mil därifrån. Och glädjen stod högt i tak. Jag ser inte Rot Ambros till sin man, och jag glad däråt. Det lägger sig alltid en tyngd öfver bröstet på mig hvar gång jag ser honom. Han är förvisso inte den som glömmet, att jag gaf honom afslag. Var inte orolig Mait, svarade Erik med en lugn och trofast blick. Det skall inte bli honom så lätt att göra dig något ont nu, när jag är vid din sida. Men hvad i all verlden har ar alla Våmhusare tagit vägen? De har farit för länge, Erik min. Stumma (svärmor) tog god natt av mig och sade att de alla ville fara hem tidigt, emedan de voro gamla och trötta, och så skulle de upp tidigt i morgon och göra i ordning till hemkomstölet. Hon var så vänlig mot mig. Då hon tog farväl. Ja du skall nog bli henne kär det vet jag, ty ingen emotstå dig. I morgon du Mait tänk så ljufligt då sitter du hemma som matmor i mitt lilla hem. Då skall solen aldrig gå ner för oss mera. Nej, nej, aldrig skall solen gå ner för oss svarade Mait i det hon med en hjertelig blick slöt sin mans hand i sin egen. Bruden bruden! Började man ropa från alla håll. Hvar är bruden? Vi skola dansa kronan av bruden, men jublet tycktes aldrig taga slut.

Vägen mellan Bonäs och Kumbelnäs, den första byn i Våmhus, går fram efter en hög sandås, som på den ena sidan af vägen brant höjer sig nära 3000 fot men på andra sidan sakta utjämna sig mot

Orsasjön. Blott på ett enda ställe störtar sig en in emot 400 fot djup klyfta lodrät ned från landsvägen åt sjösidan till, medan på den andra åsen nästan lika lodrät höjer sig. Till och med nu, medan vägen är försedd med ett starkt staket stockar mot djupet far man endast med största försiktighet fram, ty ofta hava olyckor här inträffat. Stället är av en förtrollande skönhet, dystert, hemskt, men majestätiskt.

Från branten reser sig några raka himmelhöga furor som med sitt susande liksom synes vilja öka det högtidliga intrycket. Och efter klockan 12 i fråga varande natt stod en ensam man på höjden af sandåsen och spejade ned på landsvägen. Mörkret var så djupt att knappt det mest öfvade öga kunde urskilja högst en aln framför sig, men icke desto mindre syntes den ensamme mannen anstränga alla sina både syn och hörselorgan. Ja, jag tror nog att de farit allesammans nu, mumlade han. Jag såg dem väl inte, men kunde tydligen urskilja tre olika pinglor.

Nu är det blott brudparet kvar. De söta makarna. Men vänta jag skall bädda er en brudsäng som inte blir så varm och mjuk, som den ni drömde om, jag skall lära er hvad det är att gå ivägen för Ambros jag. Med dessa ord stötte han ned från höjden en lång och grof timmerstock och begav sig själv långsamt efter. Nedkommen skådade han sig omkring. Stocken hade efter slutat fall tagit sig så att den gynnat hans plan på det yppersta vis i verlden. Med den ena ändan låg han stödd mot åsen, med den andra snett öfer vägen fram till en af de furor som växte upp ur djupet. Den bildade sålunda med motsatta kanten af vägen en trehörning hvars spets gick mot bråddjupet. Behöver inte ändra läget det ringaste grand utbrast Ambros förnöjd, ljoten sjelf har hjälpt mig. Kom nu när ni vill, för min skull behöfver ni inte dröja. Och med dessa ord satte han sig ned på andra sidan af stocken, lugnt inväntande sina offer.

Ge mig en sjal till muna sade Mait att linda kring krippen. Det är kallt i natt och jag vill inte att den ska frysa på hemvägen. Du hade gärna kunnat låta krippen vara kvar här tills i morgon tycker jag. Det är bara besvär för dig muna! Skall jag lämna mitt barn borta en enda natt sade Mait, i det hon satte sig i släden. Då vore jag en klen mor, se så skynda dig nu Erik. Erik satte sig vid hustruns sida och klatseade med piskan. Ungdomarna uppstämde ennu ett hurra för brudparet och så bar det iväg till Våmhus.

Mait höll det väl inlindade barnet i sina armar och lutade sitt hufvud mot Eriks bröst. Och de åkte länge utan att säga ett ord till hvarandra. Men hvad behövdes det? Hjärtat talar lika begripligt under vadmalströjan och skinnpelsen som under det finaste silke och Gud vet om det icke ofta i naturen är så att det frukter som hava den skrovligaste ytan innehåller det bästa kärnor. Nu är vi snart vid skåran sade Erik. Mait bad icke ens Erik köra försiktigt, hon litade så fullkomligt på honom. Ack Erik sade Mait jag är så lycklig kanske för lycklig Gud bevara oss från allt ont. Du håller ju riktigt af mig Erik min. Ja, Mait i tid och evighet. Han hann ej uttala ordet. Hästen stegrade sig vid den utlagda stocken och vid åsynen af en man som hastigt reste sig i mörkret bakom densamme, kastade han sig åt sidan och två höga genomträngande skri genomborrade luften. Därpå ett buller liksom af rullande stenar och några halfkvävda jämmerrop.

Ambros stod en stund stilla därpå närmade han försiktigt bråddjupets bredd och skådade ner där i. Mörkret tillät honom ej se något däri han hörde endast ännu några minuter ett ensligt stönande där nedifrån.

Snart tystnade äfen det. Lycka till en trevlig brudnatt ropade han nedåt och vände sina steg därifrån. Så gick solen aldrig ned för detta brudpar. Af en gammal gumma sedan sitt andra år varit krympling,

hörde jag för flera år sedan denna historia. Hon var barnet och den enda som varit vid lif ehuru stympad. Men Ambros försvann troligtvis till Amerika.

Hela berättelsen är en avskrift efter en bok i Gävle avskriven där juldagarna mellan 1891-1892.

Av Aron Anna Matsson och Margareta Jonsson, Laxsjön

Margareta Jonsson hade en förälder från Bonäs.

Avskrivet därefter av Myr Maria påskhelgen 1953 och januari 1955

Renskrivet av Anna Andersson och Ingela Näsén mars 2016

Berättelsen var publicerad under tre lördagar i oktober och november i Faluposten 1876.

Återfinns på kungliga biblioteket i Stockholm. Tyvärr är berättelsen inlämnad anonymt.

Ingela Näsén har sett till att den finns arkiverad hos Bygdearkivet, Mora Kommun och Dalarnas museum.